EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 25.6.2008
KOM(2008) 394 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ KOMITETUI

„Visų pirma galvokime apie mažuosius“ Europos iniciatyva „Small Business Act“

{SEC(2008) 2101}
{SEC(2008) 2102}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ KOMITETUI

„Visų pirma galvokime apie mažuosius“
Europos iniciatyva „Small Business Act“

1. ĮVADAS

Šiandien pagrindinė ES užduotis – užtikrinti sklandų perėjimą prie žiniomis grįstos ekonomikos. Sėkmingai ją išsprendę sukursime konkurencingą ir dinamišką ekonomiką, duosiančią daugiau ir geresnių darbo vietų bei užtikrinsiančią tvirtesnę socialinę sanglaudą.

Veiklūs verslininkai gali pasinaudoti visomis globalizacijos ir spartėjančių technologinių pokyčių teikiamomis galimybėmis. Todėl siekiant klestinčios ES bus itin svarbu tai, kaip galėsime pasinaudoti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) augimo bei naujovių kūrimo potencialu. Atsižvelgiant į visuotinę kaitą – nuolatinius struktūrinius pokyčius ir vis didesnį konkurencinį spaudimą, MVĮ vaidmuo mūsų visuomenėje tapo dar svarbesnis, nes jose kuriamos naujos darbo vietos ir jos labai svarbios vietos bei regionų bendruomenių gerovei. Veiklios MVĮ stiprins Europą ir padės jai atsilaikyti prieš šių dienų globalizuoto pasaulio neapibrėžtumą.

Todėl ES vienareikšmiškai skyrė ypač daug dėmesio MVĮ poreikiams Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijoje, nuo 2005 m. nustatydama partnerystės metodą[1], kuriuo jau pasiekta apčiuopiamų rezultatų. Dabar atėjo laikas galutinai įtvirtinti MVĮ poreikius ES politikos priešakyje ir paversti ES valstybių ir vyriausybių vadovų 2000 m. suformuluotą viziją tikrove, kad ES iš tiesų būtų sukurtos pasaulinio lygio sąlygos MVĮ veiklai[2].

MVĮ veikia labai įvairiomis nacionalinėmis ir vietos sąlygomis, be to, pačių MVĮ yra labai įvairių (pvz., amatininkų įmonės, labai mažos įmonės, šeimoms priklausančios ar socialinės įmonės). Todėl MVĮ poreikiams skirtoje politikoje reikia visapusiškai atsižvelgti į šią įvairovę ir tvirtai laikytis subsidiarumo principo.

2. LAIKAS IŠ ESMĖS ATNAUJINTI ES MVĮ POLITIKĄ

Iš ES šiuolaikiškos MVĮ politikos vidurio laikotarpio (2005–2007 m.) apžvalgos[3] matyti, kad tiek atskiros valstybės narės, tiek ES pasiekė pažangos, kurdamos MVĮ palankesnes verslo sąlygas. Komisija labai stengėsi naikinti biurokratines kliūtis, su kuriomis tenka susidurti MVĮ, ir skyrė kur kas daugiau dėmesio šioms įmonėms pagrindinėse 2007–2013 m. ES paramos programose. Valstybės narės labai pagerino MVĮ verslo sąlygas, naudodamosi geriausia patirtimi, įgyta pagal 2000 m. Feiros Europos mažųjų įmonių chartiją ir įgyvendindamos 2006 m. pavasario Europos Vadovų Tarybos išvadas, pvz., buvo sukurtos „vieno langelio“ principu pagrįstos sistemos bendrovėms registruoti ir sumažintos laiko bei finansinės sąnaudos, būtinos verslui pradėti.

---

1 Komisijos komunikatas „Įgyvendinant bendrijos Lisabonos programą – Augimą ir užimtumą skatinanti šiuolaikiška MVĮ politika“, COM(2005) 551 galutinis, 2005 11 10.

2 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/docs/charter_en.pdf.

3 „Mažosios ir vidutinės įmonės – pagrindiniai augimo ir darbo vietų kūrimo veiksniai. Šiuolaikinės MVĮ politikos vidurio laikotarpio peržiūra“, COM(2007) 592 galutinis, 2007 10 4.

Be to, MVĮ labai svarbi ES geresnio reglamentavimo strategija[4], nes modernesni bei paprastesni galiojantys ES teisės aktai ir plataus užmojo programa, pagal kurią iki 2012 m. siekiama 25 % sumažinti administracinę naštą, tenkančią dėl ES teisės aktų, bus labai naudingi MVĮ.

Nepaisant šios vilčių teikiančios pažangos, ES tebereikia imtis įvairių priemonių, kurios padėtų pasinaudoti visomis MVĮ galimybėmis[5]. Apskritai, palyginti su JAV MVĮ, ES mažųjų ir vidutinių įmonių produktyvumas vis dar mažesnis ir didėja lėčiau. JAV įmonės iki septintųjų veiklos metų vidutiniškai padidina darbuotojų skaičių 60 %, o Europoje šis rodiklis tesiekia 10–20 %. MVĮ tebesusiduria su rinkos nepakankamumu, kenkiančiu jų veiklos sąlygoms ir galimybėms konkuruoti su kitais finansų (ypač rizikos kapitalo), mokslinių tyrimų, naujovių ir aplinkosaugos sričių veikėjais. Pavyzdžiui, apie 21 % MVĮ (ir dar daugiau labai mažų įmonių daugelyje valstybių narių) nurodo, kad viena iš problemų, su kuriomis joms tenka susidurt, – tai sunkumai gauti finansavimą[6]. Be to, palyginti su didelėmis įmonėmis, Europoje mažiau naujoves sėkmingai diegiančių MVĮ. Padėtį dar labiau sunkina struktūrinės problemos, kaip antai nepakankami valdymo ir techniniai įgūdžiai bei išlikę nacionalinių darbo rinkų suvaržymai.

MVĮ vaidmuo Europos ekonomikoje ne kartą pripažintas aukščiausiu politiniu lygmeniu. 2008 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba išreiškė tvirtą paramą tolesnio MVĮ tvaraus augimo ir konkurencingumo stiprinimo iniciatyvai Europos „Small Business Act“ (toliau – iniciatyva SBA, *liet*. „Smulkaus verslo aktas“) ir reikalavo, kad ši iniciatyva būtų kuo greičiau priimta. Bendrosios rinkos apžvalgoje[7] taip pat nurodyta, kad, norint gauti geresnių rezultatų ir didesnės naudos, būtina imtis tolesnių iniciatyvų, kuriomis bendroji rinka būtų geriau priderinta prie dabartinių MVĮ poreikių. Galiausiai (bet tai ne mažiau svarbu), rengiant iniciatyvą SBA[8] buvo konsultuotasi su visuomene (viešai ir internetu) ir šios konsultacijos patvirtino, kad būtina visapusiška politinė iniciatyva, kuri padėtų pasinaudoti visu Europos MVĮ potencialu. Todėl Komisija nusprendė tvirtai žengti į priekį ir pateikė Europos iniciatyvą „Small Business Act“ (SBA).

3. ĮGYVENDINANT PLATAUS UŽMOJO MVĮ POLITIKOS DARBOTVARKĘ: EUROPOS INICIATYVA „SMALL BUSINESS ACT“ (SBA)

Europos iniciatyva SBA pagrįsta įsitikinimu, kad norint sudaryti geriausias įmanomas bendras sąlygas MVĮ, visų pirma būtina, kad visuomenė pripažintų verslininkų svarbą. Visuomenėje turėtų susiklostyti tokia atmosfera, kad atskiri asmenys imtų svarstyti apie galimybę imtis savo verslo kaip apie patrauklią perspektyvą ir pripažintų, jog MVĮ labai padeda kurti naujas darbo vietas ir klestinčią ekonomiką. Todėl tam, kad būtų galima sudaryti MVĮ palankias sąlygas, ES turės pasikeisti požiūris į verslininkų vaidmenį ir riziką: politiniai vadovai ir žiniasklaida turėtų pritarti verslumui ir susijusiam pasirengimui prisiimti riziką, o valstybių narių administracinės institucijos turėtų tokias iniciatyvas remti. Palankios sąlygos MVĮ turėtų būti įtrauktos į visas politikos sritis, remiantis įsitikinimu, kad taisyklės turi būti priderintos prie jas taikančiųjų daugumos: vadinamasis principas „Visų pirma galvokime apie mažuosius“.

---

4 http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/home_en.htm.

5 „Iniciatyvos „Small business act“ poveikio vertinimas“, SEC(2008) 2101.

6 2007 m. ES MVĮ stebėjimo tarnyba: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/observatory_en.htm.

7 „Bendroji rinka XXI a. Europai“, COM(2007) 724 galutinis, 2007 11 20.

8 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sba_consultation_report_final.pdf.

Todėl iniciatyva „Small Business Act“ siekiama tobulinti bendrą politinį požiūrį į verslumą, politikos formavimo procese – nuo taisyklių priėmimo iki viešųjų paslaugų – visiems laikams įtvirtinant principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, skatinti MVĮ augimą, padedant joms įveikti likusias vystymosi kliūtis.

Iniciatyva SBA pagrįsta Komisijos ir valstybių narių politiniais laimėjimais ir ja kuriama nauja politinė sistema, kurioje būtų integruotos turimos įmonių politikos priemonės bei visų pirma remiamasi Europos mažųjų įmonių chartijos bei Šiuolaikiškos MVĮ politikos nuostatomis. Šiai plataus užmojo politinei darbotvarkei įgyvendinti Komisija siūlo unikalią ES ir valstybių narių politinę partnerystę, grindžiamą subsidiarumo ir proporcingumo principais.

Simboliniu šios iniciatyvos pavadinimu pabrėžiama politinė valia pripažinti esminį MVĮ vaidmenį ES ekonomikoje ir pirmą kartą nustatyti visapusišką ES ir jos valstybių narių politikos sistemą, parengiant:

- **10 principų, skirtų vadovautis kuriant ir įgyvendinant įvairias politikos nuostatas ES ir valstybių narių lygmenimis. Šie principai išdėstyti toliau (išsamiau apibūdinti 4 skyriuje) ir skirti ES lygmeniu suteikti papildomos naudos, kurti vienodas sąlygas visoms MVĮ ir tobulinti teisines bei administracines sąlygas visoje ES:**

I	Sudaryti tokias sąlygas, kuriomis verslininkai ir šeimoms priklausančios įmonės galėtų klestėti, o verslumas būtų atlygintas.
II	Užtikrinti, kad sąžiningiems verslininkams, patyrusiems bankrotą, netrukus būtų suteikta naujų galimybių.
III	Parengti principu „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ pagrįstas taisykles.
IV	Raginti valstybės administracines institucijas, kad jos neliktų abejingos MVĮ poreikiams.
V	Pritaikyti valstybės politikos priemones prie MVĮ poreikių: lengvinti MVĮ dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose ir tikslingiau taikyti valstybės pagalbos priemones MVĮ.
VI	Sudaryti MVĮ palankesnes sąlygas gauti finansavimą ir sukurti tokią teisinę bei verslo aplinką, kad mokėjimai pagal komercinius sandorius būtų atliekami laiku.
VII.	Padėti MVĮ labiau naudotis bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis.
VIII	Skatinti įgūdžių tobulinimą MVĮ ir įvairaus pobūdžio naujoves.
IX	Sudaryti MVĮ sąlygas paversti aplinkos problemas galimybėmis.
X	Raginti MVĮ pasinaudoti augančių rinkų teikiamomis galimybėmis ir jas remti.

- **Naujų teisės aktų pasiūlymus, kuriuose vadovaujamasi principu „Visų pirma galvokime apie mažuosius“:**

– Bendras valstybės pagalbos bendrosios išimties reglamentas (angl. GBER)

Šis reglamentas bus netrukus priimtas ir juo kai kurių rūšių valstybės pagalbai (galbūt ir tam tikrų naujų kategorijų pagalba), kuriai taikomi galiojantys MVĮ, mokymui, užimtumui, moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai bei regioninei pagalbai skirti reglamentai, bus netaikomas išankstinio pranešimo reikalavimas. Naujuoju reglamentu MVĮ taikomos taisyklės bus supaprastintos bei suderintos ir padidintas investicinės pagalbos MVĮ intensyvumas.

– Reglamentas, kuriuo nustatomas Europos privačios bendrovės statutas (EPBS)

Šiuo reglamentu nustatomas Europos privačių bendrovių, kurias galima įkurti ir jomis naudotis pagal vienodus principus visose valstybėse narėse, statutas. Be to, Komisija pateiks reikiamus pasiūlymus iš dalies keisti teisės aktus, siekdama užtikrinti, kad šios naujos formos bendrovėms būtų taikomos galiojančios įmonių mokesčių direktyvos.

– Direktyva dėl lengvatinių PVM tarifų

Šia direktyva, kurios pasiūlymas bus netrukus pateiktas, valstybėms narėms bus suteikta galimybė taikyti lengvatinius PVM tarifus, daugiausiai vietoje teikiamoms paslaugoms, kurias paprastai teikia MVĮ.

Be to, įgyvendinant iniciatyvą SBA bus parengti šie pasiūlymai:

– teisės akto pasiūlymas dėl tolesnio galiojančių PVM sąskaitų faktūrų išrašymo taisyklių modernizavimo, paprastinimo ir derinimo, siekiant mažinti įmonėms tenkančią naštą,

– pasiūlymas iš dalies keisti Direktyvą 2000/35/EB dėl pavėluotų mokėjimų, siekiant užtikrinti, kad MVĮ būtų laiku sumokėta už visus komercinius sandorius.

- **Naujas politines priemones, kuriomis būtų įgyvendinti minėti 10 principų, atsižvelgiant į MVĮ poreikius tiek Bendrijos, tiek valstybių narių lygmenimis.**

4. NUO PRINCIPŲ IKI POLITINIŲ VEIKSMŲ

I	***ES ir valstybės narės* turėtų sudaryti tokias sąlygas, kuriomis verslininkai ir šeimoms priklausančios įmonės galėtų klestėti, o verslumas būtų atlygintas.** **Jos turėtų labiau rūpintis būsimais verslininkais, visų pirma skatindamos domėjimąsi verslu ir atitinkamus gebėjimus, ypač jaunimo ir moterų, ir paprastindamos verslo perdavimo sąlygas.**

2007 m. apklausos *Flash Eurobarometer*[9] dėl verslumu pagrįstos mąstysenos duomenimis, 45 % europiečių norėtų dirbti savarankiškai, palyginti su 61 % JAV. Ši padėtis daug metų nesikeičia. Europos gyventojams reikia daugiau informacijos, įtikinančios, kad savisamda – patraukli karjeros galimybė, ir įgūdžių, būtinų norint siekius paversti sėkmingai veikiančiomis įmonėmis.

Švietimo sistemoje, ypač mokyklų mokomųjų dalykų programose, neskiriama pakankamai dėmesio verslumui ir neugdomi pagrindiniai verslininkams būtini įgūdžiai. Vaikai nuo pat mokslų pradžios gali mokytis vertinti verslumą.

Manoma, kad per artimiausius 10 metų į pensiją išeis apie 6 mln. mažųjų įmonių savininkų, todėl Europa negali rizikuoti prarasti šias įmones tik dėl verslo perdavimo sunkumų ir nepakankamai vertinamo tradicinio šeimoms priklausančių įmonių vaidmens. Europos ekonomika iš karto pajustų teigiamą didesnio perduodamų įmonių skaičiaus poveikį: sėkmingai perdavus verslą vidutiniškai išsaugoma daugiau darbo vietų, nei sukuriama įkuriant naujas įmones. Todėl verslo perdavimas turėtų būti remiamas taip pat kaip ir naujų įmonių kūrimas. Pripažįstant, kad MVĮ, ir ypač šeimoms priklausančioms įmonėms, tenka svarbus vaidmuo, kad jos paprastai veikia vietos lygmeniu, vadovaudamosi visuomeniškai atsakingu požiūriu, ir gali derinti tradicijas bei naujoves, pabrėžiama, kad labai svarbu nustatyti paprastesnes verslo ir su juo susijusių įgūdžių perdavimo sąlygas.

[9] http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/survey/eurobarometer_intro.htm.

Reikia skirti daugiau dėmesio neatskleistoms verslo galimybėms. Šioje srityje vis dar didelė lyčių nelygybė, todėl Europoje mažiau moterų verslininkių. Be to, nesinaudojama imigrantų verslumo potencialu[10].

Galiausiai iniciatyvą SBA taip pat reikėtų vertinti kaip patiems verslininkams suteikiamą galimybę prisidėti prie geresnių verslo sąlygų kūrimo, glaudžiau bendradarbiaujant ir kuriant tinklus, labiau naudojantis visomis MVĮ, ypač šeimoms priklausančių įmonių, galimybėmis, susijusias su verslumo įgūdžių ugdymu, bei grindžiant veiklą visuomeniškai atsakingu požiūriu.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- skatina verslumo kultūrą ir padeda keistis geriausia verslo srities švietimo patirtimi;
- 2009 m. rengs „Europos MVĮ savaitę“, per kurią visoje Europoje bus organizuota daug kampanijų pobūdžio renginių;
- 2008 m. pradeda įgyvendinti iniciatyvą „*Erasmus* programa jauniesiems verslininkams“, kuria siekiama skatinti keitimąsi patirtimi, rengti mokymus ir suteikti pradedantiesiems verslininkams galimybių mokytis iš patyrusių vietos verslininkų bei tobulinti kalbų įgūdžius;
- sukurs ES verslininkių atstovių tinklą, rems kuravimo programas, skatinančias moteris kurti savo įmones ir rems aukštąjį išsilavinimą įgijusių moterų verslumą.

Valstybės narės raginamos:

- skatinti naujovėmis ir verslumu grindžiamą jaunimo mąstyseną, įtraukiant verslumą į pagrindinių mokomųjų dalykų programą, ypač vidurinėse bendrojo lavinimo mokyklose, ir užtikrinti, kad mokomoji medžiaga atitiktų šį principą;
- užtikrinti, kad mokant mokytojus būtų skiriamas reikiamas dėmesys verslumo svarbai;
- stiprinti bendradarbiavimą su verslo bendruomene, siekiant kurti sistemines verslumo ugdymo visais lygmenimis strategijas;
- užtikrinti, kad mokesčių sistema (visų pirma dovanų mokestis, dividendų mokesčiai ir turto mokestis) nesudarytų netinkamų kliūčių verslui perduoti;
- parengti ir įgyvendinti programas, pagal kurias perduodamam verslui būtų galima rasti naujus savininkus;
- kuruoti ir remti verslo perdavimą;
- kuruoti ir remti verslininkes;
- kuruoti ir remti imigrantus, norinčius tapti verslininkais.

[10] „Bendra Europos imigracijos politika. Principai ir priemonės“, COM (2008)359 galutinis, 2008 6 17.

II	***Valstybės narės* turėtų užtikrinti, kad sąžiningiems verslininkams, patyrusiems bankrotą, netrukus būtų suteikta naujų galimybių.**

Apie 15 % visų bendrovių nutraukia veiklą dėl bankroto. Vidutiniškai kasmet paveikiama apie 700 000 MVĮ ir apie 2,8 mln. darbo vietų visoje Europoje[11]. ES vis dar aktualios dėl žlugusio verslo atsiradusio nepasitikėjimo problemos, o visuomenė nepakankami vertina iš naujo verslą pradedančių verslininkų galimybes. Šiandien 47 % europiečių nenorėtų naudotis anksčiau žlugusio verslo paslaugomis. Be to, pradėti iš naujo sudėtinga dėl ištęstų bankroto procedūrų. Vidutiniškai bankroto bylos ES užtrunka nuo 4 mėnesių iki 9 metų.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- toliau rems politiką, kuria skatinama pradėti verslą iš naujo, sudarydama valstybėms narėms palankesnes sąlygas keistis geriausia patirtimi.

Valstybės narės raginamos:

- remti teigiamą visuomenės požiūrį į naujas galimybes sunkumų patyrusiems verslininkams, pvz., rengti visuomenės informavimo kampanijas;
- padėti per vienus metus užbaigti visas teisines įmonės likvidavimo procedūras, jei ji likviduojama ne dėl tyčinio bankroto;
- užtikrinti, kad iš naujo pradedantiems verslininkams būtų sudaromos tokios pat sąlygos kaip ir naujokams, įskaitant atitinkamas paramos programas.

III	***ES ir valstybės narės* turėtų rengti taisykles, pagrįstas principu „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, rengdamos teisės aktus atsižvelgti į MVĮ ypatybes ir supaprastinti galiojančią reglamentavimo sistemą.**

MVĮ nurodo, kad labiausiai jas varžo įvairūs administraciniai reikalavimai. Iš tiesų MVĮ, palyginti su didesnėmis įmonėmis, tenka neproporcingai didelė reglamentavimo ir administracinė našta. Apskaičiuota, kad didelė bendrovė dėl administracinių prievolių išleidžia po 1 EUR darbuotojui, o maža įmonė kartais priversta mokėti iki 10 EUR[12]. 36 % ES MVĮ nurodė, kad per pastaruosius dvejus metus biurokratiniai reikalavimai varžė jų veiklą.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Tam, kad ateityje taisyklės atitiktų principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“,

Komisija:

- atidžiau vertins, kaip laikomasi Protokolo dėl subsidiarumo ir proporcingumo taikymo būsimose teisinėse ir administracinėse iniciatyvose;
- kai tikslinga, nustatys vienodas verslui poveikį turinčių reglamentų ir sprendimų

---

11 „Dėl žlugusio verslo atsiradusio stigmatizavimo problemos sprendimas – formuoti politiką, skatinančią pradėti verslą iš naujo. Lisabonos partnerystės ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti įgyvendinimas“, COM(2007) 584 galutinis, 2007 10 5.

12 Ekspertų grupės ataskaita „Neproporcingai didelės reikalavimų naštos MVĮ mažinimo būdai“, 2007 m. gegužės mėn.

įsigaliojimo datas ir kasmet skelbs pranešimą dėl tokių teisės aktų įsigaliojimo.

Komisija ketina, ir valstybės narės raginamos:

- užtikrinti, kad politikos rezultatų būtų pasiekta kuo mažesnėmis verslo sąnaudomis ir sukeliant kuo mažiau sunkumų, taip pat ir naudojant sumaniai suderintas priemones, pvz., bendro pripažinimo, savireguliavimo arba bendro reguliavimo, politikos tikslams siekti;
- išsamiai vertinti būsimų teisinių ir administracinių iniciatyvų, susijusių su MVĮ (atliekant vadinamąjį poveikio MVĮ tyrimą), poveikį ir atsižvelgti į jų rezultatus rengiant pasiūlymus;
- konsultuotis su suinteresuotosiomis šalimis, taip pat ir MVĮ organizacijomis, ne trumpiau kaip 8 savaites prieš priimant bet kokį teisinį ar administracinį pasiūlymą, turintį poveikį įmonėms;
- taikyti konkrečias mažosioms ir labai mažoms įmonėms skirtas priemones, pvz., leidžiančias nukrypti nuostatas, pereinamuosius laikotarpius ir išimtis, visų pirma informacijos ar ataskaitų teikimo reikalavimų išimtis, ir prireikus kitus priderintus metodus, ir

Valstybės narės raginamos:

- apsvarstyti, ar naudinga nustatyti vienodas teisės aktų įsigaliojimo datas ir kasmet skelbti pranešimus apie įsigaliojančius įstatymus;
- įgyvendinant ES teisės aktus MVĮ taikyti lanksčias nuostatas ir vengti perteklinio reglamentavimo.

Siekiant tobulinti reglamentavimo sistemą ir atsižvelgti į principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“,

Komisija:

- pateiks visus pasiūlymus, kuriais siekiama mažinti verslo administracinę naštą tiek, kad iki 2012 m. būtų pasiektas ES nustatytas tikslas – sumažinti ją 25 %;
- iki 2008 m. pabaigos baigs visapusį *acquis* patikrinimą ir įtrauks rezultatus į atnaujintą tęstinę paprastinimo programą, kuri bus pristatyta 2009 m. pradžioje; stengsis nustatyti, kuriuos teisės aktų pasiūlymus galima supaprastinti taip, kad jie būtų naudingesni MVĮ, visų pirma bendrovių teisės srityje, ir

Valstybės narės raginamos:

- nustatyti panašius tikslus, kaip ES lygmeniu nustatytas siekis iki 2012 m. sumažinti administracinę naštą 25 %, jei jos dar nėra tokių tikslų nustačiusios, ir juos įgyvendinti;
- užtikrinti, kad pasiūlymai, susiję su Bendrijos teisės aktų administracinės naštos mažinimu, būtų greitai priimami;
- priimti Komisijos pasiūlymą, pagal kurį valstybės narės galėtų padidinti PVM mokėtojų registracijos ribinį dydį iki 100 000 EUR.

IV	***ES ir valstybės narės* turėtų raginti valstybės administracines institucijas, kad jos neliktų abejingos MVĮ poreikiams, siekdamos sudaryti joms kuo paprastesnes veiklos sąlygas, visų pirma remdamos e. vyriausybę ir „vieno langelio“ principu pagrįstus sprendimus.**

Šiuolaikiškos ir neabejingos valstybės administracinės institucijos gali labai prisidėti prie sėkmingos MVĮ veiklos ir augimo, taupydamos jų laiką ir pinigus, nes taip MVĮ liktų išteklių naujovėms diegti ir naujoms darbo vietoms kurti. E. vyriausybė ir „vieno langelio“ principu pagrįsti sprendimai gali ypač padėti gerinti paslaugų kokybę ir mažinti sąnaudas.

Šiuo metu tęsiasi Paslaugų direktyvos įgyvendinimas – tai padės lengvinti MVĮ veiklos sąlygas, nes pagal šią direktyvą reikalaujama, kad valstybės narės steigtų kontaktinius centrus, mažintų leidimų išdavimo sistemų skaičių ir jas paprastintų, naikintų normines kliūtis paslaugų plėtrai. Be to, direktyvoje paliktos galimybės spartinti naujos verslo veiklos kūrimąsi, sudarant palankesnes sąlygas, nei nustatyta jos reikalavimuose.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

valstybės narės raginamos:

- mažinti valstybių narių administracinių institucijų rinkliavas už įmonių registravimą, remiantis tų ES šalių, kuriose šie rodikliai geriausi, pavyzdžiu;
- toliau mažinti laiką, būtiną įmonei įsteigti, iki vienos savaitės, jei šis tikslas dar nepasiektas;
- spartinti MVĮ komercinės veiklos pradžią, mažinant verslo licencijų ir leidimų skaičių bei juos paprastinant. Pvz., valstybės narės galėtų nustatyti ne ilgesnį kaip 1 mėn. tokių licencijų ir leidimų išdavimo terminą, išskyrus tuos atvejus, kai dėl to galėtų kilti rimta grėsmė žmonėms ar aplinkai;
- neprašyti MVĮ informacijos, kurią administracinės institucijos jau turi, nebent ją reikėtų atnaujinti;
- užtikrinti, kad labai mažoms įmonėms nereikėtų dalyvauti statistinėse apklausose, rengiamose valstybės, regionų ar vietos statistikos tarnybų, dažniau nei kas trejus metus, jei tai nėra būtina dėl statistinės ar kitokios informacijos pobūdžio;
- įsteigti kontaktinį centrą, kuriam suinteresuotosios šalys galėtų perduoti informaciją apie taisykles ar procedūras, kurios, jų manymu, neproporcingos ir (arba) trukdo MVĮ veiklai, ir nėra būtinos;
- užtikrinti, kad Paslaugų direktyva būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, taip pat ir įsteigiant kontaktinius centrus, per kuriuos įmonės elektroniniu būdu galėtų gauti visą reikiamą informaciją, atlikti visas būtinas procedūras ir formalumus.

V	***ES ir valstybės narės* turėtų pritaikyti valstybės politikos priemones prie MVĮ poreikių.** **Jos turėtų taikyti Gerosios patirties kodeksą, kuriame perkančiosioms organizacijoms patariama, kaip taikyti ES viešųjų pirkimų sistemą, sudarant MVĮ palankesnes sąlygas dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose.** **Siekdamos spręsti rinkos nepakankamumo problemas, su kuriomis MVĮ tenka susidurti per visą veiklos ciklą, jos turėtų labiau naudotis Bendrijos valstybės pagalbos taisyklių teikiamomis galimybėmis remti naujų įmonių steigimą ir skatinti MVĮ.**

MVĮ susiduria su kliūtimis, dalyvaudamos viešųjų pirkimų rinkose, sudarančiose 16 % ES BVP, ir taip dažnai atsitinka todėl, kad mažesnės įmonės nežino apie galimybes ir (arba) jas gąsdina procedūros, o valdžios institucijoms paprasčiau sudaryti kai kurias sutartis su didelėmis įmonėmis, apie kurių veiklą žinoma daugiau, o ne su naujomis ir naujoviškomis bendrovėmis. Nepaisant šių aplinkybių, 2005 m. 42 % viešųjų pirkimų sutarčių, kurių vertė viršija ES ribinius dydžius, buvo sudaryta su MVĮ[13]. Tačiau būtina toliau dėti pastangas, mažinant likusias kliūtis MVĮ galimybėms dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir visų pirma paprastinti sutarčių sudarymo reikalavimus, kuriuos nustato perkančiosios organizacijos.

Per visą MVĮ veiklos ciklą joms galima padėti valstybės pagalbos lėšomis. Šiuo metu tik nedaug MVĮ naudojasi valstybės pagalba, nes dažnai tokiomis galimybėmis nesugebama visiškai pasinaudoti. Ši padėtis susiklostė dėl daugelio priežasčių: pirma, valdžios institucijos ne visada taiko visas MVĮ naudingas paramos priemones, kurias gali taikyti pagal Bendrijos taisykles; antra, procesai dažnai pernelyg ilgi ir sudėtingi MVĮ; trečia, MVĮ dažnai neturi pakankamai informacijos apie joms taikomas programas.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- siekdama paskatinti pirkimų sistemų pokyčius pateiks savanoriškai taikomą Gerosios patirties kodeksą perkančiosioms organizacijoms. Šiame kodekse bus pateikta gairių, kaip mažinti biurokratizmą, didinti skaidrumą ir informuotumą bei užtikrinti vienodas sąlygas visoms MVĮ;
- toliau stengsis sudaryti palankesnes sąlygas gauti informacijos apie pirkimų galimybes, papildydama veikiančias viešiesiems pirkimams skirtas ES svetaines kitomis iniciatyvomis, pvz., galimybėmis skelbti pranešimus apie viešųjų pirkimų sutartis, sudaromas dėl nustatytų ribinių sumų neviršijančių sutarčių, tiesioginės prijungties režimu veikiančias verslo partnerių paieškos priemones, bei kitaip užtikrindama skaidresnius viešųjų pirkimų reikalavimus;
- paskelbs Valstybės pagalbos vadovą MVĮ (angl. *Vademecum on State Aid for SMEs*), siekdama plačiau skleisti informaciją apie galimybes gauti paramą.

Valstybės narės raginamos:

- sukurti elektroninius portalus, kad su informacija apie viešųjų pirkimų, kurių vertė

[13] http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/SME_public_procurement_Summary.pdf.

nesiekia ES nustatytų ribinių dydžių, galimybėmis galėtų susipažinti kuo daugiau įmonių;

- skatinti nacionalines perkančiąsias organizacijas, kai įmanoma, skirstyti sutartis dalimis ir labiau pabrėžti subrangos galimybes;
- priminti nacionalinėms perkančiosioms organizacijoms, kad jos privalo vengti neproporcingų kvalifikacinių ir finansinių reikalavimų;
- skatinti MVĮ ir didelių pirkėjų konstruktyvų dialogą ir tarpusavio supratimą, teikiant informaciją, rengiant mokymus, stebint bei keičiantis gerąja patirtimi;
- performuluoti valstybės pagalbos politiką, kad ji labiau atitiktų MVĮ poreikius, taip pat ir rengiant tikslingesnes priemones.

VI ***ES ir valstybės narės*** **turėtų sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ gauti finansavimą, visų pirma rizikos kapitalą, mikrokreditus bei tarpinį finansavimą ir sukurti teisinę bei verslo aplinką, skatinančią laiku atsiskaityti už komercinius sandorius.**

Sunkumai gauti tinkamą finansavimą dažnai tampa didele problema verslininkams ir MVĮ − tai antra pagal svarbą jų nurodoma problema po administracinės naštos. Sunkumų kyla nepaisant ES teikiamos viešosios paramos, pvz., remiantis Konkurencingumo ir inovacijų bendrąja programa (angl. CIP), pagal kurią skiriama daugiau kaip 1 mlrd. EUR remti MVĮ galimybes gauti finansavimą; didžioji šios sumos dalis skiriama per EIB grupę. Iki 2013 m. įgyvendinant sanglaudos politiką MVĮ remti bus skirta apie 27 mlrd. EUR. Apie 10 mlrd. EUR bus skirta taikant finansų inžinerijos priemones, taip pat ir JEREMIE, ir apie 3,1 mlrd. EUR − teikiant rizikos kapitalą. Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai taip pat remia MVĮ, be kitų dalykų, skatindamas verslumą ir didesnę kaimo vietovių ekonominę įvairovę.

Dėl rizikos baimės investuotojai ir bankai nenoriai finansuoja verslą pradedančias ir ankstyvame verslo plėtros etape esančias įmones. Siekiant toliau plėsti Europos rizikos kapitalo rinkas, gerinti MVĮ galimybes gauti mikrokreditus ir tarpinį finansavimą bei kurti naujus produktus bei paslaugas, būtina nustatyti, koks rinkos nepakankamumas gali atsirasti finansuojant MVĮ, ir jį panaikinti. Be to, daugeliui verslininkų reikia patarimų dėl alternatyvių finansavimo būdų privalumų bei trūkumų ir žinių, kaip geriausiai pateikti investicijų projektus galimiems finansuotojams.

Be to, MVĮ dažnai turi menkus nuosavus išteklius, o padėtį dar labiau blogina Europoje įsigalėjusi pavėluotų mokėjimų praktika. Iš tiesų, nelygu, kokia šalis, sąskaitų apmokėjimo MVĮ tenka laukti vidutiniškai nuo 20 iki 100 dienų. Vienu iš keturių atvejų pavėluoti mokėjimai tampa nemokumo priežastimi. Todėl kasmet prarandama apie 450 000 darbo vietų ir 25 mlrd. EUR.

Komisija pritaria Europos investicijų banko grupės (EIB ir EIF) vertinimui, kad būtina toliau gerinti MVĮ galimybes gauti finansavimą, ir todėl ragina grupę imtis pastangų modernizuoti turimus produktus, paprastinti jų naudojimą ir 2008 m. pradėti juos naudoti dar plačiau. Komisija labai teigiamai vertina EIB grupės įsteigtą naują „Mikrofondą“, kurio pradinis kapitalas yra apie 40 mln. EUR (iš kurių 16 mln. EUR skiria EIB) ir kuriuo pagal Komisijos naująją mikrokreditų iniciatyvą siekiama stiprinti nebankines mikrofinansų institucijas. Komisija taip pat teigiamai vertina EIB planą sukurti specialų tarpinio finansavimo priemonių paketą, skirtą mažesniajai MVĮ sektoriaus tikslinei grupei, ir konkrečias finansines rizikos pasidalinimo priemones, pagal kurias komerciniai bankai prisitaikytų prie sparčiai augančių naujoviškų MVĮ ir vidutinio dydžio įmonių ir kuriomis būtų sprendžiamos nustatytos rinkos nepakankamumo problemos.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- siekdama stiprinti Europos rizikos kapitalo rinkas, įvertins galimybes nustatyti privataus investavimo tvarką, skirtą sudaryti palankesnes sąlygas tarptautinėms investicijoms;
- siūlo pagalbą valstybėms narėms kurti kokybiškas *pasirengimo investuoti programas.*

Valstybės narės raginamos:

- laikydamosi valstybės pagalbos taisyklių rengti finansavimo programas, skirtas panaikinti 100 000−1 mln. EUR finansavimo spragą, visų pirma su skolomis ir nuosavu finansavimu susijusiomis priemonėmis;
- spręsti reglamentavimo ir mokestines kliūtis, trukdančias bendrojoje rinkoje veikiantiems rizikos kapitalo fondams investuoti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir vietos fondai;
- užtikrinti, kad įmonių pelno apmokestinimas skatintų investicijas;
- tikslingiau naudoti finansavimą, kurį galima gauti pagal sanglaudos politikos programas ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, ir šiomis lėšomis remti MVĮ.

VII ***ES ir valstybės narės*** **turėtų raginti MVĮ labiau naudotis bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis, visų pirma tobulindamos bendrosios rinkos politikos valdymą ir teikdamos geresnę informaciją apie ją, aktyviau ginti MVĮ interesus rengiant standartus ir sudaryti palankesnes galimybes MVĮ naudotis patentais bei prekių ženklais.**

Bendroji rinka turėtų užtikrinti įmonėms galimybę, laikantis bendrų taisyklių, patekti į plačią, daugiau nei 500 mln. vartotojų turinčią rinką. MVĮ ypač bus naudinga, kad 27 skirtingų nacionalinių taisyklių rinkiniai bus pakeisti bendromis ES vidaus rinkos taisyklėmis. Gerai veikianti bendroji rinka sukurs konkurencingą aplinką, todėl MVĮ galės geriau pasinaudoti globalizacijos teikiamais privalumais, joms atsivers daugiau galimybių gilinti žinias ir diegti naujoves. Tačiau šiuo metu MVĮ nevisiškai išnaudoja bendrosios rinkos teikiamas galimybes, visų pirma todėl, kad trūksta informacijos apie verslo galimybes ir kitose valstybėse narėse taikomas taisykles bei nepakanka kalbų įgūdžių. Dėl išlaidų ir rizikos, susijusių su skirtingomis nacionalinėmis teisinėmis sistemomis, įmonėms dažnai užkertamas kelias plėsti savo veiklą užsienyje.

MVĮ taip pat būtų itin naudinga viešoji pagalba, teikiant patariamąsias bei tinklų kūrimo paslaugas, įskaitant paramą MVĮ apsiginti nuo nesąžiningos komercinės veiklos. Neseniai Komisijos įdiegtas Europos įmonių tinklas[14], be kita ko, taip pat padės MVĮ, teikdamas joms informaciją ir patarimų apie bendrosios rinkos galimybes.

Be to, MVĮ turi būti sudarytos galimybės visapusiškai dalyvauti rengiant standartus ir su jais susipažinti, įskaitant sertifikavimo procesą.

[14] http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/.

Galiausiai, siekiant pabrėžti intelektinės nuosavybės teisių svarbą MVĮ, Komisija Europos lygmeniu toliau kurs veiksmingą, labai kokybišką ir teisiškai saugią patentų sistemą, įskaitant Bendrijos patentą ir ES patentų jurisdikcinę sistemą.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- užtikrins, kad MVĮ būtų naudinga taikoma rinkų atvėrimo politika, tam kaupdama informaciją apie bendrosios rinkos veikimą, vykdydama aktyvesnę rinkos ir sektoriaus stebėseną, kad galėtų nustatyti rinkos nepakankamumo problemas ir jas šalinti tose srityse, kuriose ekonominė nauda galėtų būti didžiausia;
- siekdama padėti MVĮ įsitraukti į pasaulines tiekimo grandis, 2008 m. teikia veiksmų planą, skatinantį naudoti sąveikius elektroninius parašus ir tvirtinti autentiškumą elektroniniu būdu bei imasi veiksmų, į kuriuos 2009 m. antrajame ketvirtyje bus įtrauktos visos suinteresuotosios šalys;
- didina ES finansinę paramą (iki 1 mln. EUR 2008 m. ir 2,1 mln. EUR nuo 2009 m.), ragindama MVĮ dalyvauti ir ginti savo interesus rengiant standartus bei tobulinti MVĮ žinias apie Europos standartus ir jų taikymą;
- sudarys palankesnes sąlygas naudotis Bendrijos prekių ženklų sistema, ypač sumažindama Bendrijos prekių ženklų mokesčius, padėdama įgyvendinti plataus užmojo sprendimą, susijusį su Vidaus rinkos derinimo tarnybos (OHIM) finansinėmis perspektyvomis;
- sieks šalinti vartotojų apsaugos taisyklių susiskaidymą, kad sklandžiau vyktų MVĮ tarptautinė prekyba, taip pat mažins administracinę naštą.

Europos standartų įstaigos raginamos:

- glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir Komisija, persvarstyti savo verslo modelius, siekdamos mažinti galimybės susipažinti su standartais kainas, pirmiausia standartais, parengtais remiant ES teisės aktus ir politikos kryptis;
- įsteigti vieną ar kelias MVĮ asociacijų atstovų koordinuojamas MVĮ pagalbos tarnybas;
- sistemingai skelbti Europos standartų santraukas, įskaitant normatyvinių nuorodų sąrašus, sudaryti sąlygas jais naudotis neribotai ir pateikti juos įvairiomis kalbomis.

Valstybės narės raginamos:

- užtikrinti tinkamą abipusio pripažinimo principo taikymą;
- stiprinti SOLVIT[15] problemų sprendimo sistemą, siekiant užtikrinti, kad bendrosios rinkos teisėmis naudojantis kylančios problemos būtų sprendžiamos neformaliai, greitai ir praktiškai;
- skatinti nacionalines standartų įstaigas persvarstyti savo verslo modelius, kad sumažėtų susipažinimo su standartais išlaidos;
- užtikrinti, kad standartizacijos komitetai būtų sudaromi sąžiningai;
- skatinti nacionalines standartų įstaigas kartu su Europos standartų organizacijomis rengti reklamos ir informavimo kampanijas, skirtas raginti MVĮ geriau naudotis standartais ir teikti pastabas apie jų turinį;
- teikti MVĮ konsultacijų paslaugas, taip pat ir paramą, padėsiančią apsiginti nuo nesąžiningos komercinės veiklos.

[15] http://ec.europa.eu/solvit/site/index_en.htm.

VIII	***ES ir valstybės narės* turėtų skatinti įgūdžių tobulinimą MVĮ ir įvairaus pobūdžio naujoves.** **Jos turėtų skatinti MVĮ investuoti į mokslinius tyrimus ir dalyvauti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros paramos programose, tarptautiniuose moksliniuose tyrimuose ir projektų grupėse bei raginti MVĮ aktyviai valdyti intelektinės nuosavybės teises.**

Daugiau nei 60 % konsultacijose dalyvavusių įmonių mano, kad mokyklose nėra suteikiami verslininkams ir jų pasamdytiems darbuotojams reikalingi įgūdžiai. Konsultacijų rezultatai rodo, kad visuomenė suvokia būtinybę užtikrinti, kad jauniems žmonėms būtų suteikti pagrindiniai įgūdžiai, kaip antai skaitymas, rašymas, gamtos mokslai, vadyba, techniniai įgūdžiai, informacinių ir komunikacinių technologijų bei kalbų įgūdžiai. MVĮ ypač skaudžiai atsiliepia aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas naujųjų technologijų srityje. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, būtina įgyvendinti bendruosius Europos bendrųjų gebėjimų orientacinius metmenis[16], kuriais siekiama visiems jauniems žmonėms suteikti galimybę įgyti reikiamus pagrindinius įgūdžius.

Pagal Europos sanglaudos politiką remiami darbuotojų, verslininkų ir įmonių prisitaikymą skatinantys veiksmai ir jiems 2007−2013 m. laikotarpiu skiriama apie 13,5 mlrd. EUR. Didelė šios paramos dalis skiriama tiesiogiai MVĮ. Be to, apskaičiuota, kad savarankiškai dirbantiesiems ir verslą pradedančioms įmonėms bus skirta iš viso 2,8 mlrd. EUR. Galiausiai (bet tai ne mažiau svarbu), šiuo metu Komisija rengia ES ateities įgūdžių poreikių apžvalgą.

Be įgūdžių stygiaus, susirūpinimą taip pat kelia tai, kad nesinaudojama mokslinių tyrimų ir naujovių potencialu. 2007 m. tik maždaug 3 iš 10 Europos Sąjungos MVĮ nurodė turinčios naujų produktų arba gaunančios pajamas už naujus produktus. Todėl svarbu kuo geriau integruoti MVĮ į mokslinių tyrimų bendruomenę ir puoselėti universitetų bei MVĮ ryšius.

Taip pat būtina skatinti MVĮ aktyviai valdyti intelektinės nuosavybės teises, visų pirma sudarant galimybes teikti e. sąskaitas ir vykdyti e. vyriausybės operacijas.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- toliau vystys 2010 m. *Leonardo Da Vinci* programos dalį – mokinių judumui skatinti skirtą sistemą;
- 2008 m. teikia paramą suinteresuotosioms šalims diegiant e. įgūdžių ir karjeros portalą, kuriame įmonės galės įvertinti savo e. įgūdžių poreikius ir sužinoti, kaip vystyti savo darbuotojų karjeros galimybes bei tobulinti jų kvalifikaciją, o 2008 m. internete paskelbs e. verslo vadovą, kuris padės MVĮ nustatyti savo e. verslo poreikius;
- toliau sieks paprastinti, geriau informuoti ir skirti didesnę finansinę paramą, kad MVĮ turėtų kuo geresnes galimybes dalyvauti 7-ojoje mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) bendrojoje programoje (BP7);
- skatina MVĮ augimą, užtikrindama, kad BP7 projekte dalyvaujanti MVĮ visą projekto įgyvendinimo laikotarpį galėtų pasinaudoti MVĮ taikomomis sąlygomis, net jei tuo laikotarpiu ji tampa didesnė už MVĮ;
- siekdama teikti paramą moksliniams tyrimams, plėtrai ir naujovėms, paprastins

[16] Komisijos rekomendacija „Dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų“, 2006 12 18.

valstybėms narėms taikomas valstybės pagalbos taisykles, pirmiausia taikydama bendrąjį valstybės pagalbos bendrosios išimties reglamentą;

- skatina didelį augimo potencialą turinčių įmonių steigimąsi, remdama MVĮ mokslinius tyrimus ir naujovių pajėgumą, pirmiausia glaudžiai derindama nacionalines programas ir iniciatyvas;
- konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, parengs jungtinę strategiją, apimančią iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti tarptautinių grupių bendradarbiavimą, lengvinti įmonių grupių patekimą į naujas rinkas ir nustatančią priemones, skatinančias MVĮ aktyviau dalyvauti naujovių grupėse;
- sieks remti MVĮ dalyvavimą perduodant žinias, tam iš dalies taikydama bandomąjį projektą, skirtą padėti finansuoti intelektinės nuosavybės pritaikymą komercinėms reikmėms;
- ragins MVĮ aktyviai dalyvauti Europos inovacijų ir technologijos instituto (EITI) veikloje ir skatins pasinaudoti EITI teikiamomis žinių perdavimo galimybėmis.

Valstybės narės raginamos:

- skatinti MVĮ pastangas patekti į tarptautinę rinką ir tapti didelį augimo potencialą turinčiomis įmonėmis, pirmiausia dalyvaujant naujovių grupėse;
- skatinti MVĮ mokslinių tyrimų ir naujovių srities gebėjimų tobulinimą, pvz., sudarant palankesnes galimybes naudotis valstybės mokslinių tyrimų infrastruktūra, MTTP paslaugomis, įdarbinti kvalifikuotus darbuotojus ir vykdyti mokymus, kaip numatyta naujojoje Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemoje;
- leisti kitų valstybių narių MVĮ dalyvauti nacionalinėse mokslinių tyrimų programose tais atvejais, kai tai abipusiai naudinga, ir padėti MVĮ įsitraukti į tarptautinę mokslinių tyrimų veiklą, pvz., sudarant bendras programas;
- įgyvendinant sanglaudos politiką užtikrinti galimybę MVĮ gauti finansavimą verslumui, naujovėms ir žinioms;
- remti elektroninės įmonių tapatybės diegimą, siekiant sudaryti sąlygas teikti e. sąskaitas ir vykdyti e. vyriausybės operacijas;
- raginti įmones, visų pirma MVĮ ir kitas suinteresuotąsias šalis bei viešųjų pirkimų įstaigas, dalyvauti veikloje, padedančioje sparčiau įgyvendinti pirmaujančios Europos rinkos iniciatyvą.

IX ***ES ir valstybės narės*** **turėtų suteikti MVĮ galimybę aplinkosaugos srityje kylančias problemas paversti galimybėmis.**

Jos turėtų teikti daugiau informacijos, žinių ir finansinių paskatų, kad būtų kuo labiau naudojamasi naujų „žaliųjų“ rinkų galimybėmis ir didėtų energijos vartojimo efektyvumas; tai pasiekti iš dalies padėtų aplinkos valdymo sistemų diegimas MVĮ.

Klimato kaita, energijos išteklių stygius ir darni plėtra − pagrindiniai MVĮ uždaviniai, kuriems spręsti jos turi taikyti tvaresnius gamybos ir verslo modelius. Aplinką tausojančių produktų ir paslaugų paklausa taip pat atveria naujų verslo galimybių.

Tik 29 % MVĮ taiko kokias nors energijos ar žaliavų tausojimo priemones (palyginti su 46 % didelių įmonių). Vos 4 % Europos Sąjungos MVĮ yra parengusios išsamią energijos vartojimo efektyvumo sistemą, palyginti su 19 % didelių įmonių. MVĮ ypač veikia šiuo metu kylančios energijos ir žaliavų kainos ir numatoma klimato kaita, todėl jos turi veikti našiau ir stiprinti pajėgumą prisitaikyti prie šių pokyčių, kad iššūkiai taptų galimybėmis.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- sudaro palankesnes sąlygas MVĮ dalyvauti Aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje (AVAS), visų pirma paprastindama aplinkosaugos srities procedūras, mažindama mokesčius ir numatydama galimybę registruoti įmonių grupes;
- teiks finansinę paramą Europos įmonių tinklo aplinkosaugos ir energijos efektyvumo ekspertų tinklui, konsultuojančiam ekologiškai efektyvių veiksmų, rinkų potencialo ir efektyvesnius veiksmų, ypač MVĮ, klausimais;
- kuria naujas paramos formas, kuriomis siekiama remti ekologinių naujovių srities naujoviškų įmonių ir MVĮ steigimąsi, kad joms būtų sudaromos palankesnės sąlygos patekti į rinką, perduoti technologijas, taikyti standartus ir gauti finansavimą pagal esamas valstybės pagalbos nuostatas.

Valstybės narės raginamos:

- laikydamosi Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai, teikti paskatas ekologiškai veiksmingoms įmonėms ir produktams (pvz., nustatyti mokesčių lengvatų sistemas, pirmiausia finansuoti aplinką tausojančias įmones) ir, teikiant paramą MVĮ aplinkosaugos srityje, taikyti supaprastintą metodą, išdėstytą Bendrame bendrosios išimties reglamente (BBIR);
- tikslingai naudoti pagal sanglaudos politikos programas skirtus apie 2,5 mlrd. EUR aplinką tausojantiems MVĮ produktams ir procesams remti.

X ***ES ir valstybės narės*** **turėtų remti ir skatinti MVĮ naudotis besiplečiančių užsienio rinkų teikiamomis galimybėmis, visų pirma teikdamos konkrečiai rinkai pritaikytą paramą ir remdamos konkrečius verslo mokymus.**

Tik 8 % Europos MVĮ, t. y. kur kas mažiau nei didelių įmonių (28 %), teigia gaunančios pajamas iš eksporto (duomenis apie eksportą pateikė 7 % labai mažų įmonių). Be to, vidutiniškai MVĮ užsienyje įsigyja tik 12 % gamybos priemonių.

Daugelis MVĮ dar nesinaudoja sparčiai augančių rinkų galimybėmis. Iš tiesų, neseniai vykę ES plėtros etapai suteikė naujų svarbių verslo galimybių tiek „senųjų“, tiek „naujųjų“ valstybių narių įmonėms. Tai parodo visapusiško naudojimosi rinkos galimybėmis reikšmę ES šalims kandidatėms ir partnerystės programose dalyvaujančioms šalims.

Prekybos kliūtys MVĮ veikia labiau nei dideles įmones, nes jos turi ribotus išteklius ir mažesnį pajėgumą susidoroti su rizika, ypač labai konkurencingose rinkose. Todėl, siekiant suteikti galimybę MVĮ patekti į šias rinkas, joms reikia padėti gauti informaciją apie galimus partnerius ir jų rinkų atvėrimo galimybes. Joms taip pat reikia padėti spręsti kultūrines verslo kliūtis ir reglamentavimo bei teisinės sistemos skirtumus.

Siekiant padėti MVĮ visapusiškai naudotis globalizacijos teikiamomis galimybėmis, ypatingą dėmesį reikėtų skirti geresnėms patekimo į viešųjų pirkimų rinkas galimybėms ir intelektinės

nuosavybės teisių įgyvendinimui, užtikrinti sąžiningą konkurenciją bei sudaryti palankesnes patekimo į rinką galimybes.

Kad šis principas būtų įgyvendinamas praktiškai,

Komisija:

- įsteigė patekimo į rinką grupes svarbiausiose eksporto rinkose, suvienydama valstybių narių patarėjų prekybos klausimais ir ES verslo organizacijų pastangas, kurios padės gerinti MVĮ informuotumą apie prekybos kliūtis užsienio rinkose;
- per PPO derybas ir sudarydama dvišalius susitarimus, aktyviai sieks, kad būtų atvertos trečiųjų šalių rinkos, ypač išsivysčiusios ekonomikos valstybėse bei pažangiai besivystančiose šalyse;
- dvišalėse ir daugiašalėse derybose (PPO vyriausybės viešųjų pirkimų susitarimas), visų pirma su sparčiai augančiomis šalimis, sieks, kad būtų atvertos ES nepriklausančių šalių viešųjų pirkimų rinkos, nes tai būtų abipusiai naudinga;
- rems prekybos lengvinimą PPO ir dvišalėse derybose;
- toliau sieks sudaryti palankesnes galimybes Europos Sąjungos MVĮ patekti į šalių kandidačių ir partnerystės programose dalyvaujančių šalių rinkas, visų pirma naudodamasi Europos įmonių tinklu ir šiose šalyse puoselėdama principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, taip pat keistis gerąja patirtimi, pagrįsta Europos mažųjų įmonių chartija ir iniciatyva SBA („Small Business Act“);
- 2009 m. ketina steigti Europos verslo centrus pasirinktose rinkose, pirmiausia Indijoje ir Kinijoje, kuriose ekonomika sparčiai vystosi;
- ketina įdiegti sistemą „Vartai į Kiniją“, pagal kurią bus siekiama parengti vadovų mokymo Kinijoje programą, siekiant sudaryti galimybes Europos MVĮ iki 2010 m. tapti konkurencingesnėms Kinijos rinkoje.

Valstybės narės raginamos:

- skatinti dideles įmones rengti MVĮ mokymus, siekiant supažindinti jas su tarptautinėmis rinkomis.

5. INICIATYVOS SBA ĮGYVENDINIMAS IR VALDYMAS

2007 m. spalio mėn. Komisijai paskelbus Europos iniciatyvą „Small Business Act“, siūlomos idėjos sukėlė didelį atgarsį. Šią iniciatyvą aktyviai remia vyriausybės, Europos Parlamentas ir MVĮ bendruomenė, tačiau ją reikia nuosekliai įgyvendinti ir kitais lygmenimis. Tam reikės visapusio Komisijos ir valstybių narių politinio įsipareigojimo. Todėl, įtvirtindama atnaujintą įsipareigojimą MVĮ, Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą pritarti ir paremti Europos iniciatyvą „Small Business Act“, priimti 10 principų ir įsipareigoti įgyvendinti siūlomus veiksmus. Be to, Komisija ragina Tarybą ir Parlamentą sparčiai priimti susijusius teisės aktų projektus.

Iniciatyva SBA turėtų būti įtraukta į augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją, siekiant užtikrinti veiksmingą jos įgyvendinimą ir sudaryti galimybes nuolat atnaujinti informaciją apie pasiektus rezultatus. Todėl valstybės narės raginamos pasinaudoti atnaujinto Lisabonos ciklo, planuojamo parengti 2009 m. pabaigoje, teikiamais privalumais, siekdamos atsižvelgti į iniciatyvą SBA savo nacionalinėse reformų programose ir metinėse įgyvendinimo ataskaitose.

Valstybės narės gali pasisemti minčių iš pridedamos ES gerosios patirties apžvalgos, o Komisija ir toliau teiks geriausios patirties mainų galimybes.

Nuo 2008 m. Komisija vertins iniciatyvos SBA įgyvendinimo pažangą ir teiks nuolatines ataskaitas, atsižvelgdama į augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją. Tai suteiks galimybę Europos Vadovų Tarybai apžvelgti MVĮ politikos srityje padarytą pažangą Bendrijos ir valstybių narių lygmeniu bei padaryti reikiamas išvadas.

Priedas. MVĮ politikos gerosios patirties mainai

Patirtis parodė, kad MVĮ politikos gerosios patirties mainai gali būti tinkama priemonė Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijai įgyvendinti. Nuo 2000 m. Komisija kaupė įvairių sričių gerosios patirties pavyzdžius. Geroji patirtis, sukaupta pagal **Europos mažųjų įmonių chartiją**, teikiama Chartijos kataloge internete šiuo adresu:

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/gp.

Europos įmonių apdovanojimai teikiami už laimėjimus skatinant regionų verslumą ir išskirtines iniciatyvas. Verslo skatinimo gerosios patirties pavyzdžių galima rasti adresu:

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/smes/awards/download/compendium_2007_en_lowres.pdf.

Priede teikiami valstybių narių gerosios patirties pavyzdžiai, iš kurių galima pasisemti idėjų įgyvendinant iniciatyvą SBA.

1 principas	**Sudaryti tokias sąlygas, kuriose verslininkai ir šeimoms priklausančios įmonės galėtų klestėti, o verslumas būtų atlygintas.**
	Saksonijos ir Anhalto tinklas „Impulse Network“, Vokietija
	Svetainė www.impuls-netzwerk.de
	Jaunimo įmonių ir verslumo strategija Velse, Jungtinė Karalystė
	Svetainė http://www.projectdynamo.co.uk; www.becauseyoucan.com.
	„*Cap'Ten*, būk savo projekto kapitonas“, Belgija
	Svetainė www.ichec-pme.be
	„Emax“ – Šiaurės šalių mokomoji stovykla jauniesiems verslininkams, Švedija
	Svetainė www.emaxevent.com, www.startcentrum.se
	Vaikų verslo savaitė, Austrija
	Svetainė www.kinderbusinessweek.at
	Verslumo dienos „Emprendemos Juntos“ – „Mes visi verslininkai“, Ispanija
	Svetainė www.emprendemosjuntos.es
	Moterų verslumo kultūros plėtojimas, Rumunija
	Svetainė www.animmc.ro
2 principas	**Užtikrinti, kad sąžiningiems verslininkams, patyrusiems bankrotą, netrukus būtų suteikta naujų galimybių.**
	Vystymo programa, parengianti MVĮ kontroliuojamam nuosavybės perdavimui iš vienos kartos į kitą, Suomija
	Svetainės: www.te-keskus.fi, www.yrityssuomi.fi
	Spartesnis naujos įmonės įkūrimas po bankroto, Danija
	Svetainė www.naec.dk
	Pagalba savarankiškai dirbantiems asmenims ir sunkumų patiriančių įmonių savininkams, Belgija
	Svetainė www.beci.be
3 principas	**Parengti taisykles, pagrįstas principu „Visų pirma galvokime apie mažuosius“**
	Viešųjų konsultacijų svetainė „Teeme koos“, Estija
	Svetainės: www.osale.ee, www.riigikantselei.ee, www.valitsus.ee
	MVĮ paramos paslaugų įgyvendinimas vietos lygmeniu pagal „vieno langelio“ principą, Slovėnija
	Svetainė www.japti.si
	Teisės aktų kontrolinis sąrašas, Jungtinė Karalystė

	Svetainė www.businesslink.gov.uk
	Y4 komitetas, Suomija
	Svetainė www.y4.fi
4 principas	**Raginti valstybės administracines institucijas reaguoti į MVĮ poreikius**
	Belgijos socialinio sektoriaus MVĮ skirta e. vyriausybės programa, Belgija
	Svetainė www.ksz-bcss.fgov.be
	„Vieno langelio“ registracijos punktų verslininkams steigimas, Čekija
	Svetainė www.mpo.cz
	„Vieno langelio“ principas verslininkams, Vokietija
	Svetainė www.one-stop-shop-trier.de
	Labai mažų įmonių valdymo centras, skirtas ekonominėms ir finansinėms ataskaitoms, Prancūzija
	Svetainė www.artifrance.eu
	Viešasis informacinis portalas mažosioms įmonėms, Prancūzija
	Svetainė pme.service-public.fr
	Elektroninė įmonių registravimo sistema (CORE), Airija
	Svetainė www.cro.ie
	Projektas „Kick-start“, Malta
	Svetainė www.mcmpgov.mt
	Įmonių langelis internete, Nyderlandai
	Svetainė www.bedrijvenloket.nl
	Nacionalinis paslaugų MVĮ tinklas (KSU), Lenkija
	Svetainės: www.euroinfo.org.pl, www.ksu.parp.gov.pl
	Įmonė internete, Portugalija
	Svetainė www.portaldaempresa.pt
	„Vieno langelio“ principas MVĮ (VEM), Slovėnija
	Svetainė www.japti.si
	Centrinis viešojo administravimo portalas, Slovakija
	Svetainė www.telecom.gov.sk
	Užmokesčio internetu paslaugos smulkiesiems darbdaviams, Suomija
	Svetainė www.palkka.fi
5 principas	**Pritaikyti viešosios politikos priemones prie MVĮ poreikių: lengvinti MVĮ dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose ir tinkamiau taikyti valstybės pagalbos priemones MVĮ**
	E. viešųjų pirkimų portalas, Liuksemburgas
	Svetainės: http://www.marches.public.lu, http://www.mtp.public.lu
6 principas	**Sudaryti MVĮ palankesnes sąlygas gauti finansavimą ir sukurti tokią teisinę bei verslo aplinką, kad mokėjimai pagal komercinius sandorius būtų atliekami laiku**
	Pradinio ir rizikos kapitalo programa, Airija
	Svetainė www.enterprise-ireland.com
	Paskolos mažosioms įmonėms su grąžinamomis palūkanomis, Kipras
	Svetainė www.bankofcyprus.com
	Viešojo rizikos kapitalo fondas, Latvija
	Svetainė www.lga.lv
	Nedidelių paskolų moterims verslininkėms ir įmonių savininkėms teikimo programa, Ispanija
	Svetainė www.ipyme.org
7 principas	**Padėti MVĮ labiau naudotis bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis**

	Verslo ir eksporto portalas, Čekija
	Svetainė Businessinfo.cz
	Nyderlandų ir Šiaurės Reino-Vestfalijos kompetencijos tinklas INTER-NED, Vokietija
	Svetainė www.inter-ned.info
	Informacijos apie standartizaciją viešinimas, Lietuva
	Svetainė www.lsd.lt
	CETMOS − Vidurio Europos prekių ženklų stebėjimo tarnyba, Austrija
	Svetainė www.cetmos.eu
8 principas	**Skatinti įgūdžių tobulinimą MVĮ ir įvairaus pobūdžio naujoves**
	Nacionalinė e. verslo strategija, Airija
	Svetainė www.entemp.ie
	Naujovių valdymas, Vengrija
	Svetainė www.chic.hu
	Nacionalinis naujovių fondas, Bulgarija
	Svetainė www.sme.government.bg
	Graikijos technologijų grupių iniciatyva, Graikija
	Svetainė www.htci.gr
9 principas	**Sudaryti MVĮ sąlygas paversti aplinkosaugos problemas galimybėmis**
	Naujas paviršiaus apdailos mikroapdorojimo būdas, taikomas keramikos pramonėje ir mažiau kenkiantis aplinkai, Italija
	Svetainė http://www.fondovalle.it
	Ekologinė mokesčių reforma, Estija
	Svetainė www.fin.ee
	Elektroninis aplinkos ir valdymo duomenų valdymas (EDM), Austrija
	Svetainė www.lebensministerium.at
10 principas	**Raginti ir remti MVĮ iniciatyvas, kuriomis siekiama naudotis besiplečiančiomis rinkomis**
	Interneto mugė, Lenkija
	Svetainė www.euroinfo.org.pl
	Įvadinis galimybių užsienyje planas („Pipe“), Ispanija
	Svetainė www.portalpipe.com
	Bendros pastangos konkuruoti pasaulinėse rinkose („Sprint“), Italija
	Svetainė www.sprint-er.it